

Onder de rook van het vliegveld

Door de nabijheid van het vliegveld hebben de inwoners van Gilze, Rijen, Hulten en Molenschot extreem veel geleden in de Tweede Wereldoorlog. Tientallen dodelijke slachtoffers, verwoeste huizen en gebouwen, wanhoop, angst, intens verdriet.... Nu, 75 jaar later, vieren we de bevrijding. Maar de herinneringen blijven. In deze tweewekelijkse rubriek kijken we met enkele inwoners terug naar oorlog en bevrijding. Hoe beleefden zij die als kind?

Deze pagina is samengesteld door Heemkring Molenheide • Tekstredactie: Mariëlle van Hezewijk
Fotoredactie: Piet Weterings • Opmaak: Weekblad Gilze en Rijen

Huub Weterings

Huub Weterings uit Rijen: "Wat wisten wij als kinderen nou van oorlog?"

Zes jaar was Huub Weterings uit de Tuinstraat in Rijen toen de oorlog uitbrak. Hij was graag en vaak op straat en met de nieuwsgierigheid van een kind gaf hij zijn ogen goed de kost. Hij kan er 75 jaar later nog veel over vertellen.

"Een week voor de inval van de Duitsers liep ik met mijn tantes en een hele stroom mensen uit Rijen naar het vliegveld. Daar hadden ze aan weerskanten van de weg naar Gilze een paar grote kuilen van tien bij tien meter gegraven. Als de Duitsers kwamen, zouden ze daar met hun tanks net niet door kunnen en in de kuilen rijden," vertelt hij. En hij voegt er ironisch aan toe: "Dat was natuurlijk een geweldige verdediging van het Nederlandse leger."

PEPERMUNTJES

"Dan die zondag 10 mei, 's morgens om zes uur. We lagen nog in bed toen m'n vader riep: 'Het is oorlog!'. Heel de buurt stond op straat te kijken; er kwam een stroom vliegtuigen over, richting Breda. Een uur of vier daarna kwamen grote rupsvoertuigen door de Tuinstraat gereden, met een heleboel zingende Duitsers erachter. Ze zetten

hun spullen weg bij het patronaat. Die Duitsers waren voor ons eigenlijk de beste vrienden, want zodra we aan kwamen lopen, kwamen ze van hun tanks en kregen we pepermuntjes. En ja, wat wisten wij als kinderen nou van oorlog? Toen ik via de Bernhardstraat naar huis liep, kwam er een vliegtuig aangevlogen, dat richting Gillisstraat begon te schieten. Die jongen van Van Dorst werd geraakt, op de allereerste dag."

"De zondag erop gingen we als altijd met ons moeder naar de grote weg om te wandelen. Deze keer was de weg aan weerskanten bezaaid met auto's, motoren en met flessen drank. Achtergelaten door het Franse leger." "Mijn vader had een leerhandel en meteen al de eerste weken stonden de Duitsers hier bij ons thuis in de rij om leer te kopen. Gewoon vriendelijke mensen, die aardig waren voor ons kinderen."

OORLOG EN SCHOOL

"Op een gegeven moment namen de Duitsers de schoolgebouwen in beslag. Wij moesten in de looierij van De Nederlander naar school. Achteraf beschouwd een verschrikkelijk gevaarlijke

situatie. Want helemaal op de achterste zolder was ons lokaal. Als er iets gebeurd was, dan hadden we als ratten in de val gezeten."

"Maar daarvoor, toen we nog op de Pius-X-school zaten, ontplofte er eerst een treinwagon bij het café van Pietje Martens in de Strontstraat, nu de Venneweg. Ik ben er wezen kijken met mijn vader. Het cafeeke was helemaal in elkaar gezakt. Later kwam de grote treinontploffing bij de Vijf Eiken. Alle ramen van onze school lagen eruit en we moesten tijdelijk naar de St Jozef-school. De jongens van acht tot één uur en de meisjes van één tot zes uur en de week erna net andersom." "In een bepaald jaar hoefden we maar zes weken naar school. Je zwierf dan over straat. Elk houtje nam je mee. Je kroop onder het prikkeldraad door om bij de Duitsers aardappels van het veld te halen. Niet dat we die nodig hadden, maar als kwajongensstreek en voor mensen die ze wel nodig hadden."

DE EEN Z'N DOOD....

"Een vreselijke ervaring voor mij was een bombardement op Hulten in augustus 1943, dat eigenlijk voor het vliegveld bedoeld was. We waren met de trein naar Den Bosch geweest, vader, oom, broer en ik. Op de terugweg ter hoogte van Hulten, kwamen er jagers die rond de trein cirkelden en schoten. De trein stopte abrupt en mijn oom riep: 'Deur open, in de sloot!'. Mensen die te laat waren, werden geraakt door de vliegtuigen. Ik zie nog steeds een man voor me die daar liep. Ineens brak hij en weg was hij." Ook na het bombardement van zondag 3 september 1944 was er in Hulten 'ontiegelijk veel kapot'. "Ik ben nog naar het kerkhof geweest. Ook daar was een bom gevallen en overall dreven doodskisten en lichamen. Mensen namen het hout mee om thuis te stoken. Zo ging dat in die tijd.... de een z'n dood, de ander z'n brood."

En zo werkte het ook bij de Duitsers. "Na een bombardement hadden ze hun doden op een strontkar gelegd en naar het kerkhof in Rijen gebracht. Wij als kind zagen hoe ze die Duitse

Op Dolle Dinsdag trokken de Duitsers zich terug en namen van alles mee

lichamen in een groot gat gooiden. Eén Duitser sprong erbovenop en trok van een van de doden de schoenen uit. Die waren schijnbaar beter dan de zijne. Een oom van ons kwam aanlopen en riep: 'Weg jullie!'"

DOOSJE MET ONDERGOED

"Met Dolle Dinsdag hebben we de hele dag op de kruising Hoofdstraat/Tuinstraat staan kijken hoe de Duitsers zich met van alles en nog wat terugtrokken. Van ons moeder kregen we 's avonds allemaal een doosje met ondergoed dat we bij ons moesten houden; voor als er iets gebeurde. Die nacht was verschrikkelijk. Geweldige klappen op het vliegveld; ze lieten alles springen. En heel de Rijen stond als het ware in brand. Het fabriekje van De Wijs hier vlakbij werd aangestoken en op het Sweensplein dat van Klerks. Daar heb ik ook nog een vliegtuigvleugel gehaald om een schuilkelder van te maken."

BEVRIJDING

En toen de echte bevrijding. "Die avond stonden we buiten te kijken hoe gloeiende kogels van de geallieerden van achter het spoor deze kant op kwamen. De volgende morgen om een uur of tien, stopte er een Engelse wa-

gen in de straat. De soldaten kwamen achterlangs gelopen en mijn tante riep: 'We zijn bevrijd!'. 's Middags vanaf een uur of twee, begonnen de geallieerden vanuit Hulten alle huizen aan de noordkant van de Tuinstraat kapot te schieten. En waarom? Ik zou het niet weten, er was geen Duitser meer te zien."

"Bij ons schoten ze twee granaten dwars door het huis. Wij zaten in de kelder, de stenen rolden van de trap en dan heb je een heel vreemd gevoel. De buurman riep dat er nog een granaat in de tuin lag. Ik, heel nieuwsgierig, liep ernaar toe. Ik hoorde de granaten gierend aankomen. En toen was het dak hierachter in één klap weg en kreeg je een enorme stank. In onze straat was ontiegelijk veel schade. In de Pastoor Gillisstraat raakten een oom en een tante gewond. Bij Stuijk was een granaat in de schuilkelder gekomen; een meisje dood. En alles helemaal onnodig. Ik heb naderhand horen vertellen, dat die Engelsen het vertikten om hun granaten terug op te laden en ze daarom maar naar de Rijen hebben geschoten."

DOCUMENTAIRE

Huub Weterings is ook te zien in de documentaire van de heemkring, 'Overleven in de schaduw van het vliegveld', die in oktober in première gaat. In de nieuwe uitgave van de heemkring, 'Bedankt voor de vrijheid die jullie bevochten', is nog veel meer te lezen over de oorlogstijd. Dit boek met verhalen van inwoners van onze gemeente verschijnt in oktober aanstaande.

Er ontplofte op 30 mei 1942 een treinwagon bij het café van Pietje Martens in de Strontstraat

Ook op het kerkhof in Hulten viel op 3 september 1944 een bom

Trein ontploft

Op 30 juli 1943 ontplofte bij overweg Vijf Eiken in Rijen een munitietrein met vliegtuigbommen, waarschijnlijk als gevolg van sabotage. Er vielen meerdere gewonden en een toevallige voorbijganger, Nol Heerkens, kwam om het leven. Tot ver in de omtrek richtte de explosie grote schade aan.

14 AUGUSTUS 1944 → 2019 WAT GEBEURDE ER PRECIËS 75 JAAR GELEDEN?

- De geallieerden landden de 15e aan de Franse kust van de Middellandse Zee om met een tweede front de opmars te versnellen;
- Anne Frank en haar familie zijn ontdekt en gedeporteerd naar Westerbork;
- Op vliegveld Gilze-Rijen valt de 15e een 'bommenhagel' van de geallieerden. De dorpen komen er dit keer zonder kleerscheuren vanaf...

MEER OVER 1940-1945 WETEN?

Meer lezen over de Tweede Wereldoorlog in onze gemeente? Heemkring Molenheide heeft ook digitaal heel veel informatie voorhanden. In de tijdmachine, de beeldbank en op de speciale Tweede Wereldoorlog-website met onder andere de herinneringsfietsroute. Ze zijn allemaal te bereiken via www.heemkringmolenheide.nl. En dan is er ook nog onze wiki, die u via www.wikimiddenbrabant.nl kunt bereiken. Op www.75jaarvrijheidgilzerijen.nl vindt u alle informatie over de activiteiten die nu rond de bevrijding in onze gemeente plaatsvinden.